

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського

Кафедра гуманітарних дисциплін

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни за вибором
ЛОГІКА

для аспірантів спеціальностей 017, 014.11, 227, 242

Лекційних – 60 год.
Самостійних – 30 год.

«Затверджено» на засіданні
кафедри гуманітарних дисциплін
«31» серпня 2020р.

Завідувач кафедри, професор
_____ О. А. Полянський

Розробник програми
Доктор філософських наук, професор

О.І. Гринів

Львів – 2020

Пояснювальна записка

Пропонована програма зорієнтована на те, щоб дати аспірантам цілісне уявлення про специфіку логічного мислення, його основних законів та форм, про особливості використання логічних засобів в процесі комунікації та про важливість практичного застосування отриманих знань у професійній діяльності майбутнього фахівця у галузях фізичної культури, спорту.

Засвоєння програмного матеріалу дозволить аспірантам оволодіти логічним категоріальним та поняттєвим апаратом, вивчити специфіку та проблематику теоретичного та прикладного аспектів логіки, розвинути здатність до аналітичного мислення та покращити загальну культуру мислення.

Послідовність викладу матеріалу програми спрямована на перетворення засвоюваного аспірантами знання в елемент їх особистого досвіду, на виформування у них раціонального мислення та відповідного логічного інструментарію розв'язку як наукових, так і буденних задач.

1. РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНИХ ГОДИН З КУРСУ «ЛОГІКИ»

№ теми	Назви тем	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
I. Вступ до логіки				
1.	Предмет і значення логіки	4		2
2.	Мислення і мова	4		2
II. Форми і закони мислення				
3.	Поняття	4		2
4.	Логічні операції над поняттями	4		2
5.	Висловлювання	4		4
6.	Закони логіки	4		2
7.	Дедуктивні умовиводи	8		4
8.	Правдоподібні умовиводи	8		2
III. Логічні основи практичної та соціально-комунікативної діяльності				
9.	Доведення і спростування	4		2
10.	Логічні основи ведення суперечки	8		4
11.	Практична логіка	4		2
12.	Логіка і управлінські дії	4		2
	РАЗОМ	60		30

МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВІД ВИВЧЕННЯ ПЕРШОЇ ЧАСТИНИ КУРСУ (ЛОГІКИ)

Мета

Основна мета вивчення науки логіки передбачає ознайомлення аспірантів з логічною теорією мислення і оволодіння навичками логічного аналізу категоріального апарату, здобутого у процесі формування професійних знань фахівця у галузі фізичної культури.

Завдання

1. З'ясувати об'єкт, предмет, функції науки логіки та методи логічного дослідження.
2. Розглянути та проаналізувати історію загальносвітової та української логічної думки.
3. Оволодіти логічним категоріальним та поняттєвим апаратом.
4. Вияснити специфіку основних форм (поняття, висловлювання та умовиводу) та законів (тотожності, несуперечності, виключеного третього, достатньої підстави) логіки.
5. Розвинути здатність до теоретичного та логіко-критичного мислення.
6. Навчити практичним навичкам формування логічної культури мислення; критичного аналізу текстів.
7. Виробити практичні навички коректного проведення дискусії.

Очікувані результати

Знати:

1. Особливості та специфіку логічного аналізу.
2. Основні етапи розвитку науки логіки.
3. Структуру та різновиди основних форм мислення; способи визначення істинності висловлювань; типи об'єктивних відношень між поняттями, висловлюваннями; вимоги логічних законів, дотримання яких визначає логічну правильність міркувань.
4. Логічні способи доведення і спростування, прийоми ведення дискусій та полемік.

Уміти:

1. Оперувати логічною термінологією;
2. Критично мислити та аргументовано висловлювати свою думку;
3. Визначати тип логічних помилок, що виникають внаслідок порушення логічних законів, в текстах та процесі ведення дискусії;
4. Самостійно здійснювати логічні операції над поняттями, висловлюваннями та умовиводами;
5. Знаходити власні аргументи для обґрунтування істинності/хибності певних тверджень (тез);
6. Наводити власні приклади, демонструючи тим самим свій рівень знань специфіки логічної організації форм та законів абстрактного мислення;
7. Правильно застосовувати знання з логіки в управлінській діяльності.

Формування програмних компетентностей:

Загальні компетентності:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, критичного оцінювання, переосмислення, застосування знань у варіативних практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), дотримуватися принципів академічної доброчесності.

- ЗК 7. Здатність використовувати системний підхід до аналізу процесів і явищ, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки.

Програмні результати навчання:

- ПРН 1. Володіти системою знань різних галузей, культурою мислення, критичним використанням світоглядних теорій при розв'язанні соціальних і професійних завдань.

- ПРН 2. Розуміти стратегію наукового пізнання, уявляти його проблемне поле, формулювати наукові гіпотези, виокремлювати науково-практичні завдання.

- ПРН 11. Вміти аналізувати та співставляти фундаментальну наукову інформацію галузі фізичної культури і спорту з даними сучасних наукових інформаційних джерел.

- ПРН 14. Демонструвати узагальнення та інтерпретацію, аргументоване та переконливе представлення результатів власних наукових досліджень, формулювати на їх основі висновки, порівнювати результати власних наукових досліджень з існуючими науковими даними.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

ТЕМИ ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

I. Вступ до логіки

Тема 1. Предмет та метод логіки

Етимологія терміну «логіка». Логіка як закономірності речей та явищ об'єктивного світу. Логіка як закономірності людського мислення. Логіка як система знань, або наука.

Співвідношення між об'єктом і предметом різних наук. Мислення як об'єкт вивчення логіки. Співвідношення понять наочно-образного мислення (чуттєвого пізнання) і абстрактного мислення (раціонального пізнання). Узагальнення, опосередкованість, нерозривний зв'язок з мовою як особливості абстрактного мислення. Форми чуттєвого пізнання (відчуття, пізнання, уявлення) та форми абстрактного пізнання (поняття, висловлювання, умовивід). Основні закони логіки – закон тотожності, закон несуперечності, закон виключеного третього. Закон достатньої підстави.

Практичні і теоретико-пізнавальні методи (універсальні, загальні і часткові). Логічні методи як універсальні методи пізнання. Методи аналізу,

синтезу, абстрагування, ідеалізації, узагальнення, дедукції, індукції, аналогії, екстраполяції, моделювання, побудови гіпотез. Метод формалізації – основний метод логіки. Відмінності між формалізованою і природною мовами.

Значення логіки в житті людини. Значення логіки у підготовці майбутнього фахівця в галузі туризму.

Література

1. Дуцjak I. З. Логіка: Підручник. – К., 2010. – С. 7–12.
2. Карамішева Н. В. Логіка. Пізнання. Евристика. – Львів, 2002. – С. 11–17.
3. Конверський А. Є. Логіка (традиційна та сучасна): Підручник. – К., 2004. – С. 13–41.
4. Синиця А. С. Логіка: навч. посіб. – Львів, 2012. – С. 9–19.
5. Хоменко І. В. Логіка. Підручник. – К., 2007. – С. 9–27.

Тема 2. Мислення і мова

Дефініція поняття «мислення». Різне розуміння природи мислення в історії філософії. Функції мислення. Типи мислення: конкретне, абстрактне, вербальне, дискурсивне, логічне, алогічне, візуальне, концептуальне. Види мислення: теоретичне, практичне, професійне.

Семіотичне розуміння мови як знакової системи. Поняття знаку. Види знаків: знаки-копії, знаки-символи, знаки-індекси. Семантичний, синтаксичний і прагматичний виміри семіозису – процесу, в якому дещо функціонує як знак. Трикутник співвіднесення Огдена і Річардса.

Відмінність між мовою і мисленням. Лінгвістичний поворот у філософії. Гіпотеза лінгвістичної відносності Сепіра-Уорфа.

Основні семантичні категорії логіки: висловлювання і вирази, що відіграють певну роль у складі речення (deskриптивні терміни і логічні терміни). Смысл і значення висловлювань. Види deskриптивних термінів: імена предметів, функціональні знаки, предикатори. Логічні терміни: кон'юнкція, диз'юнкція, еквіваленція, заперечення, квантори. Смысл і значення власних імен та суджень.

Категорії істинності і хибності. Кореспондентська концепція істини. Семантична концепція істини. Формально-логічна концепція істини.

Література

1. Гетманова А. Д. Логика: учебник, словарь, практикум. – М., 2007. – С. 27–39.
2. Карамішева Н. В. Логіка. Пізнання. Евристика. – Львів, 2002. – С. 18–39.
3. Конверський А. Є. Логіка (традиційна та сучасна): Підручник. – К., 2004. – С. 62–106.
4. Синиця А. С. Логіка: навч. посіб. – Львів, 2012. – С. 33–45.
5. Хоменко І. В. Логіка. Підручник. – К., 2007. – С. 28–43.

II. Форми і закони мислення

Тема 3. Поняття

Дефініція терміну «поняття». Слова і словосполучення як мовні форми виразу поняття. Дескрипції як поняття. Слова, які не відносяться до понять (власні назви та службові частини мови).

Зміст поняття як сукупність суттєвих ознак предмету. Суттєві і несуттєві ознаки. Основні і похідні ознаки. Родові і видові ознаки. Обсяг поняття як сукупність предметів. Кола Ейлера як графічний метод запису обсягу поняття. Закон оберненого відношення між обсягом і змістом поняття.

Види понять за змістом: конкретні і абстрактні, збірні і незбірні, співвідносні і безвідносні, позитивні і негативні. Види понять за обсягом: загальні, одиничні, нульові; реєструючі, нереєструючі.

Порівнювані і непорівнювані поняття. Сумісні і несумісні поняття як види порівнюваних понять. Типи відношень між сумісними поняттями: тотожності, перехрещення, підпорядкування. Типи відношень між несумісними поняттями: співпідпорядкування, протилежності, суперечності.

Література

1. *Карамішева Н. В.* Логіка. Пізнання. Евристика. – Львів, 2002. – С. 61–77.
2. *Конверський А. Є.* Логіка (традиційна та сучасна): Підручник. – К., 2004. – С. 130–154.
3. *Синиця А. С.* Логіка: навч. посіб. – Львів, 2012. – С. 46–58.
4. *Хоменко І. В.* Логіка. Підручник. – К., 2007. – С. 44–69.

Тема 4. Логічні операції над поняттями

Поняття визначення. Структура визначення: дефінієндум і дефінієнс. Види визначень: номінальні і реальні визначення. Способи визначення понять: явний і неявний. Види явних визначень: атрибутивно-реляційні визначення, генетичні визначення, операційні визначення. Види неявних визначень: звичайні контекстуальні визначення, остенсивні визначення, аксіоматичні визначення. Правила визначення понять та логічні помилки, що виникають внаслідок їх порушення. Прийоми, які заміняють визначення понять: опис, характеристика, порівняння, роз'яснення.

Обмеження понять. Одиничне поняття як границя логічної операції обмеження. Узагальнення понять. Категорії як граничні поняття логічної операції узагальнення.

Поділ поняття як логічна операція над змістом поняття. Структура поділу: ділене, основа поділу, члени поділу. Відмінність між поділом поняття і операцією мисленнєвого членування предмета на окремі його частини. Відмінність між поділом поняття і фіксуванням різного змісту одного і того ж слова. Види поділу понять: поділ за видозміною ознаки, дихотомічний поділ. Правила поділу понять та логічні помилки, що виникають при їх порушенні. Класифікація як багаторівневий, послідовний поділ обсягу

поняття з метою систематизації, поглиблення та отримання нових знань стосовно членів поділу. Природні і штучні класифікації.

Література

1. *Карамішева Н. В.* Логіка. Пізнання. Евристика. – Львів, 2002. – С. 67–79.
2. *Конверський А. Є.* Логіка (традиційна та сучасна): Підручник. – К., 2004. – С. 154–177.
3. *Синиця А. С.* Логіка: навч. посіб. – Львів, 2012. – С. 59–71.
4. *Хоменко І. В.* Логіка. Підручник. – К., 2007. – С. 70–95.

Тема 5. Висловлювання

Розрізнення між термінами «речення», «судження» та «висловлювання». Речення як мовна конструкція, в якій об'єднують слова за певними граматичними (синтаксичними) правилами. Речення як граматична категорія. Судження як форма мислення, яка розкриває зв'язок між предметом і його ознакою. Судження як логічна категорія. Висловлювання як речення, смислом якого є судження, а значенням – істина на хибність. Висловлювання як думка, яка є сказаною, промовленою.

Прості і складні висловлювання. Види простих висловлювань: атрибутивні, реляційні, екзистенціальні. Структура простого висловлювання: суб'єкт, предикат, логічна зв'язка. Види атрибутивних висловлювань за кількістю: загальні, часткові, одиничні. Види атрибутивних висловлювань за якістю: стверджувальні, заперечні. Загальностверджувальні висловлювання (А). Загально заперечні висловлювання (Е). Частковостверджувальні висловлювання (І). Частковозаперечні висловлювання (О).

Види логічних відношень між висловлюваннями за «Логічним квадратом»: відношення сумісності (підпорядкування і підпротилежності), відношення несумісності (протилежності і суперечності).

Види складних висловлювань: кон'юнкція, диз'юнкція, імплікація, еквіваленція, заперечення. Поняття таблиці істинності. Таблиці істинності для різни видів складних висловлювань.

Застосування методу таблиць істинності в процесі розв'язання практичних задач.

Література

1. *Карамішева Н. В.* Логіка. Пізнання. Евристика. – Львів, 2002. – С. 79–98.
2. *Конверський А. Є.* Логіка (традиційна та сучасна): Підручник. – К., 2004. – С. 178–214.
3. *Синиця А. С.* Логіка: навч. посіб. – Львів, 2012. – С. 72–84.
4. *Хоменко І. В.* Логіка. Підручник. – К., 2007. – С. 96–137.

Тема 6. Закони логіки

Поняття закону. Природні, нормативні, логічні закони та їх особливості. Поняття логічного закону в традиційній та математичній логіці. Тотожно-істинні, тотожно-хибні та виконувані формули. Основні логічні

закони в традиційній логіці: тотожності, несуперечності, виключеного третього, достатньої підстави.

Формулювання закону тотожності та його символічний запис: $A \equiv A$. Таблиця істинності для закону тотожності. Вимоги закону тотожності стосовно термінів і стосовно висловлювань. Логічні помилки, що виникають при недотриманні вимог закону тотожності: «підміна понять», «доповідь не на тему», «відхід від обговорюваної теми», «підміна тези в доведенні та спростуванні».

Формулювання закону несуперечності та його формальний запис: $\neg (A \wedge \neg A)$. Таблиця істинності для закону несуперечності. Непослідовність міркувань, внутрішньо суперечливі поняття як логічні помилки, що виникають внаслідок порушення закону несуперечності. Критика закону несуперечності і виникнення паранесуперечливої логіки.

Формулювання закону виключеного третього та його формальний запис: $A \vee \neg A$. Таблиця істинності для закону виключеного третього. Критика закону виключеного третього і виникнення багатозначних логік.

Формулювання закону достатньої підстави та його формальний запис: $A \rightarrow B$. Таблиця істинності для закону достатньої підстави. Логічні помилки, що виникають внаслідок порушення закону достатньої підстави – «не слідує», «не впливає». Закон достатньої підстави і парадокси матеріальної імплікації.

Література

1. *Ивин А. А.* Искусство правильно мыслить. – М., 1990. – С. 6–21.
2. *Карамішева Н. В.* Логіка. Пізнання. Евристика. – Львів, 2002. – С. 99–106.
3. *Конверський А. Є.* Логіка (традиційна та сучасна): Підручник. – К., 2004. – С. 27–40.
4. *Синиця А. С.* Логіка: навч. посіб. – Львів, 2012. – С. 96–107.
5. *Хоменко І. В.* Логіка. Підручник. – К., 2007. – С. 117–131.

Тема 7. Дедуктивні умовиводи

Дефініція умовиводу. Структурні компоненти умовиводу: засновки, висновок, правила виведення засновку із висновків. Необхідні та ненесобхідні умовиводи. Умовиводи логіки висловлювань та умовиводи логіки предикатів.

Види умовиводів логіки висловлювань: умовні умовиводи, умовно-категоричні умовиводи, розділово-категоричні умовиводи, умовно-розділові умовиводи.

Види умовиводів логіки предикатів: безпосередні умовиводи та опосередковані умовиводи. Види безпосередніх умовиводів: перетворення, обернення, протиставлення.

Поняття силогізму. Простий категоричний силогізм. Правила термінів. Правила засновків. Фігури простого категоричного силогізму. Правила фігур. Правильні модуси фігур. Методи перевірки правильності виведення висновку

із засновків: метод традиційної Аристотелевої логіки, метод кіл Ейлера, метод діаграм Керролла, алгебраїчний метод.

Література

1. *Карамішева Н. В.* Логіка. Пізнання. Евристика. – Львів, 2002. – С. 106–125.
2. *Конверський А. Є.* Логіка (традиційна та сучасна): Підручник. – К., 2004. – С. 215–268.
3. *Синиця А. С.* Логіка: навч. посіб. – Львів, 2012. – С. 108–124.
4. *Синиця А. С.* Методи перевірки правильності виведення висновку із засновків у теорії силогістики // Вісник Львівського університету. – 2007. – Вип. 10. – С. 110–127. – (Філософські науки).
5. *Хоменко І. В.* Логіка. Підручник. – К., 2007. – С. 160–175.

Тема 8. Правдоподібні умовиводи

Поняття індуктивного умовиводу. Види правдоподібних умовиводів: індуктивні умовиводи та умовиводи за аналогією. Вчення про індукцію у працях Аристотеля, Ф. Бекона, Дж. С. Мілля.

Види індуктивних умовиводів: умовиводи за схемою «повної індукції», умовиводи за схемою «неповної індукції». Схема повної індукції. Види неповної індукції: популярна індукція, статистична індукція, наукова індукція. Методи наукової індукції: метод єдиної схожості, метод єдиної відмінності, об'єднаний метод схожості і відмінності, метод супровідних змін, метод залишків.

Поняття аналогії. Види умовиводів за аналогією: аналогія властивостей, аналогія відношень. Строга, нестрога та хибна аналогії.

Правила щодо індукції. Логічні помилки в індуктивних умовиводах: «поспішне узагальнення», «після цього, отже, внаслідок цього». Правила щодо аналогії. Логічні помилки в умовиводах за аналогією: «хибної аналогії», «поспішного узагальнення».

Література

1. *Кайберг Г.* Вероятность и индуктивная логика. – М., 1990.
2. *Карамішева Н. В.* Логіка. Пізнання. Евристика. – Львів, 2002. – С. 168–177.
3. *Конверський А. Є.* Логіка (традиційна та сучасна): Підручник. – К., 2004. – С. 269–282.
4. *Синиця А. С.* Логіка: навч. посіб. – Львів, 2012. – С. 125–140.
5. *Хоменко І. В.* Логіка. Підручник. – К., 2007. – С. 176–197.

III. Логічні основи практичної та соціально-комунікативної діяльності

Тема 9. Доведення і спростування

Поняття доведення і спростування в логіці. Аргументація. Структура доведення і спростування: теза, аргументи, демонстрація. Теза як положення, яке треба довести. Види аргументів: факти, закони, аксіоми, дефініції, раніше

доведені твердження. Демонстрація як логічний зв'язок між тезою і аргументами.

Прямі і непрямі доведення. Антитеза як положення, що суперечить тезі. Види непрямих доведень: апагогічне і розділове. Схеми апагогічного і розділового доведень.

Способи спростування: критика тези, критика аргументів, критика демонстрації. Способи спростування тези: спростування тези фактами, «зведення до абсурду», спростування тези шляхом доведення істинності антитези. Способи спростування аргументів: встановлення хибності аргументів, виявлення сумніву в істинності аргументів, виявлення сумніву в надійності джерела аргументів, встановлення недостатності наведених аргументів для доведення тези. Спростування демонстрації як знаходження логічних помилок у формі доведення чи спростування.

Правила щодо тези та логічні помилки, що виникають в процесі міркувань при їх порушенні: підміна тези, аргумент до людини, аргумент до публіки. Правила щодо аргументів та логічні помилки, що виникають в процесі міркувань при їх порушенні: недоведеної підстави, замкненого кола, поспішного доведення, «хто надто багато доводить, той нічого не доводить», «від сказаного у відносному розумінні до сказаного безвідносно». Правило щодо демонстрації та логічна помилка, що виникає при його порушенні: помилка «не слідує».

Література

1. *Карамішева Н. В.* Логіка. Пізнання. Евристика. – Львів, 2002. – С. 125–133.
2. *Конверський А. Є.* Логіка (традиційна та сучасна): Підручник. – К., 2004. – С. 283–302.
3. *Синиця А. С.* Логіка: навч. посіб. – Львів, 2012. – С. 141–157.
4. *Хоменко І. В.* Логіка. Підручник. – К., 2007. – С. 198–231.

Тема 10. Логічні основи ведення суперечки

Визначення суперечки. Еристика – вчення про структуру, функції, різновиди та правила суперечки. Діалектична (Сократ) і еристична (софісти) суперечки. Види суперечки: дискусія і полеміка. Сварка як найнижчий рівень суперечки.

Структурні елементи суперечки: предмет обговорення, мета, метод аргументації. Види суперечок: залежно від організаційних форм проведення (усні і письмові; загальні і часткові; публічні і не публічні; конструктивні і неконструктивні), залежно від сфери пізнавальної діяльності (наукові, філософські, юридичні, політичні); залежно від мети (пізнавальні, ділові, ігрові).

Користь від дотримання законів логіки в суперечках. Вимоги щодо дотримання законів тотожності, несуперечності, виключеного третього та достатньої підстави.

Стратегія і тактика в суперечках. Коректні прийоми ведення суперечок: наступ, спростування поглядів суперника його власною зброєю, покладання

«тягаря» доведення на співрозмовника, ефект несподіванки, не займання одразу принципової позиції, слово наприкінці суперечки. Некоректні прийоми ведення суперечки: підміна тези, підміна понять або спотворення їх смислу, використання хибних аргументів, односторонній підбір фактів, упереджена і необ'єктивна інтерпретація аргументів суперника, заперечування усіх тез і аргументів, що висловлює супротивник, «поспішне узагальнення», постановка в процесі суперечки провокаційних, риторичних, софістичних запитань.

«Недопустимі аргументи» в суперечці: «аргумент до людини», «аргумент до публіки», «аргумент до маси», «аргумент до авторитету», «фіктивний супротивник», «аргумент до сили», «аргумент до марнославства» «аргумент до жалю», «образи», надмірна емоційність.

Література

1. *Ивин А. А.* Искусство правильно мыслить. – М., 1990. – С. 210–238.
2. *Карамішева Н. В.* Логіка. Пізнання. Евристика. – Львів, 2002. – С. 199–206.
3. *Синиця А. С.* Логіка: навч. посіб. – Львів, 2012. – С. 158–169.
4. *Хоменко І. В.* Еристика: Підручник. – К., 2008.

Тема 11. Практична логіка

Поняття практичної логіки. Логічна прагматика як напрям логічних досліджень, який при аналізі структури висловлювань враховує синтаксичний семантичний і прагматичний аспекти мови. Поняття практичного силогізму. Мовленнєвий акт як мінімальна одиниця мовної діяльності. Структура мовленнєвого акту: локуція, іллокуція, перлокуція. Іллокутивна логіка та її види: іллокутивна логіка переконання та іллокутивна логіка впливу.

Поняття логіки дії. Основні модальності логіки дії: «бажає», «має намір», «діє», «утримується від дії», «не діє». Основні поняття логіки дії: дія, недія, діяльність, вчинок, суб'єкт дії, об'єкт дії, мета дії, план, метод, результат, умови виконання дії (необхідна і достатня).

Поняття «логіки вибору і прийняття рішень». Структурні елементи ситуації вибору і прийняття рішення: постановка мети, пошук необхідного методу або засобів вибору, боротьба мотивів, оцінка альтернатив, прийняття рішення. Надійні, безпідставні та ризиковані рішення. Критерії переваги за Аристотелем. Компоненти висловлювання, яке містить перевагу: об'єкт переваги, суб'єкт переваги, характер переваги. Логічна послідовність прийняття рішення в ситуації вибору.

Теорія розв'язку задач. Наукові і учбові задачі. «Каталог відповідних питань», які сприятимуть пошуку розв'язку задачі. Поняття головоломки. Види головоломок (за М. Данесі). Елементарні головоломки, їх ключові поняття та логічні прийоми, що використовуються при їх складанні.

Література

1. *Ишмуратов А. Т.* Вступ до філософської логіки: Підручник для студентів та аспірантів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів. – К, 1997.
2. *Карамішева Н. В.* Логіка. Пізнання. Евристика. – Львів, 2002. – С. 177–195.
3. *Синиця А. С.* Логіка: навч. посіб. – Львів, 2012. – С. 170–185.
4. *Смаллиан Р.* Как же называется эта книга. – М., 1981.

Тема 12. Логіка і управлінські дії

Дефініція управління. Логіка в управлінні. Етапи успішної організації ефективної роботи: постановка цілі, ідентифікація того, чим управляти, опрацювання наявної інформації, прийняття рішення, оптимізація етапів досягнення цілі, організація процесу виконання задачі, контроль за виконанням поставленої задачі.

Два найважливіші принципи комунікації: принцип кооперації, принцип ввічливості. Основні максими принципу кооперації: істини, інформації, доцільності, ясності. Основні максими принципу ввічливості: тактовності, великодушності, схвалення, скромності, згоди, симпатії.

Поняття управлінського рішення. Вимоги до управлінських рішень. Індивідуальні і колегіальні рішення. Інтуїтивні, емпіричні, раціонально-критичні рішення. Типи управлінських рішень залежно від критеріїв: функціонального призначення, змісту, характеру дії, часу дії, напряду впливу, способу прийняття, рівня прийняття рішень, ступеня ефективності, методу підготовки, ступеня структурованості. Чинники, що впливають на прийняття рішення (особисті оцінки, середовище прийняття рішення, інформаційні обмеження у поведінці, поведінка оточуючих, негативні наслідки, взаємозалежність рішень).

Евристичні та теоретико-ігрові методи оптимізації прийняття рішення. Індивідуальні (метод ключових питань, метод інверсії, метод вільних асоціацій) та групові (метод «брейнстормінгу», метод «конференції ідей», метод Дельфі) евристичні методи. Пряма мозкова атака та зворотна мозкова атака. Теоретико-ігрові логічні методи оптимізації прийняття управлінських рішень: метод теорії ігор, метод сценаріїв, метод «чорної дошки».

Література

1. *Архипов В. И.* Стратегическая эффективность управленческих решений // Проблемы теории и практики управления. – № 5. – 1996. – С. 117–122.
2. *Лозниця В. С.* Психологія менеджменту: Навч. посібник. – К., 1997.
3. *Синиця А. С.* Логіка: навч. посіб. – Львів, 2012. – С. 186–201.
4. *Трояновский В. М.* Логика в менеджменте. – М., 2001.

3. ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. *Анисов А. М.* Современная логика. – М., 2002.
2. *Бочаров В. А., Маркин В. И.* Основы логики. – М., 1994.

3. Брюшинкин В. Н. Практический курс логики для гуманитариев. – М., 1996.
4. Гетманова А. Д. Логика. – М., 2007.
5. Дуцяк І. З. Логіка: Підручник. – К., 2010. – С. 7–12.
6. Жеребкін В. Є. Логіка. – Харків, 2005.
7. Жоль К. К. Вступ до сучасної логіки. – К., 2002.
8. Ивин А. А. Искусство правильно мыслить. – М., 1990.
9. Ивлев Ю. В. Логика для юристов. – М., 2001.
10. Ишмуратов А. Т. Вступ до філософської логіки. – К., 1997.
11. Карамішева Н. В., Бовтач С. В. Збірник логічних задач і завдань. – Львів, 1997.
12. Карамішева Н. В. Логіка. Пізнання. Евристика. – Львів, 2002.
13. Конверський А. Є. Логіка. – К., 2017.
14. Кондаков Н. И. Логический словарь. – М., 1971.
15. Маковельский А. О. История логики. – М., 2004.
16. Попович М. В. Философские вопросы семантики. – К., 1975.
17. Светлов В. А. Практическая логика. – СПб., 1995.
18. Синиця А. С. Логіка: навч. посіб. – Львів, 2012.
19. Смирнова Е. Д. Основания логической семантики. – М., 1990.
20. Уйюмов А. И. Основания практической логики. – Одесса, 1997.
21. Хинтиikka Я. Логико-эпистемические исследования. – М., 1980.
22. Хоменко І. В. Логіка. – К., 2004.
23. Хоменко І. В. Практикум з логіки. – К., 2007.
24. Шуман А. Н. Философская логика: Истоки и эволюция. – Минск, 2001.

Додаткова

1. Айзенк Г. Узнай свой собственный коэффициент интеллекта. – Новгород, 1994.
2. Байиш Н. К. Логические задачи. – М., 1983.
3. Бизам Д., Герцег Я. Многоцветная логика. – М., 1978.
4. Войшвилло Е. К., Дегтярев М. Г. Логика с элементами эпистемологии и научной методологии. – М., 1994.
5. Вригт фон Г. Х. Логико-философские исследования. Избранные труды. – М., 1986.
6. Грязнов Б. С. Логика. Рациональность. Творчество. – М., 1982.
7. Жеребкин В. Е. Логический анализ понятий права. – К., 1976.
8. Жеребкин В. Е. Оценочные понятия права. – К., 1976.
9. Ишмуратов А. Т. Логический анализ практических рассуждений (формализация психологических понятий). – К., 1987.
10. Ишмуратов А. Т. Конфлікт і згода. – К., 1996.
11. Карамішева Н. В. Знання і розум // Вісник Львівського університету. – 2007. – Вип. 10. – С. 100–109.
12. Карпенко А. С. Фатализм и случайность будущего: логический анализ. – М., 1990.
13. Поппер К. Логика и рост научного знания: Избранные работ. – М., 1983.
14. Поппер К. Логика социальных наук // Вопросы философии. – 1992. – № 10. – С. 65–75.

15. Сидоренко Е. А. Логика. Парадоксы. Возможные миры. Размышления о мышлении в девяти очерках. – М., 2002.
16. Синиця А. С. Логіко-філософський аспект теорії «мовленневих актів» // Вісник національного університету «Львівська політехніка». – 2008. – № 607. – С. 16–21.
17. Синиця А. С. Методи перевірки правильності виведення висновку із засновків в теорії силогістики // Вісник Львівського університету. – 2007. – Вип. 10. – С. 110–127.
18. Смирнова Е. Д. Логика и философия. – М., 1996.
19. Тард Г. Социальная логика. – СПб., 1996.
20. Философия, логика, язык. – М., 1987.
21. Финн В. К. Интеллектуальные системы и общество. – М., 2001.
22. Эйман А. А. Логика доказывания. – М., 1971.
23. Эйман А. А. Логические и семантические исследования в области права. – М., 1979. – С. 137–152.
24. Язык и моделирование социального взаимодействия. – М., 1987.

РЕСУРСИ

Бібліотеки:

1. Бібліотека Львівського державного університету фізичної культури, м. Львів, вул. Костюшка, 11.
2. Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника НАН, м. Львів, вул. Стефаника, 2.
3. Навчально-методичний кабінет кафедри гуманітарних дисциплін Львівського державного університету фізичної культури, м. Львів, вул. Костюшка, 11, ауд. 205.

Інтернет:

- Загадки для кмітливих. URL: <http://zagadki.org.ua/>.
- Логіка. Навчальні матеріали онлайн. URL: <https://pidru4niki.com/logika/>
- Український логічний портал. URL: <http://logic.net.ua/ULS>
- Stanford Encyclopedia of Philosophy. URL: <http://plato.stanford.edu/>.
- http://philosophy.ru/library/logic_math/ (бібліотека з математичної логіки П. Д. Савкіна).

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання: поточний контроль, підсумковий контроль.

Оцінювання знань, умінь і навичок аспірантів з навчальної дисципліни здійснюється на основі комплексного підходу з використанням рейтингової системи оцінки знань аспірантів за 100-бальною шкалою.

Семестрова оцінка аспіранта формується на основі суми балів, які він отримує за роботу впродовж семестру.